

धानको गवारो व्यवस्थापन

गवारो किराको पहिचान:

गवारो धानको महत्वपूर्ण पिराहा कीरा हो। विभिन्न प्रकारका गवारो कीराहरू मध्ये पहेलो र सेतो गवारोले धानवालीमा मात्र नोक्सान गर्दछन् भने गुलाबी गवारो र धर्के गवारोले अन्य वालीहरूमा पनि नोक्सान गर्दछन्। यो पुतली वर्गका कीरा हो जसको वयस्क अवस्थामा विभिन्न आकार प्रकारका पुतली हुन्छन्। लाभेहरू फिका पहेला अथवा गुलाबी रङका अथवा शरीरमा धर्का भएका हुन्छन् यिनीहरू बिरुवाको डाँठ भित्र रहन्छन्। लाभाले गुवो खाइ नोक्सान पुर्याउँछ।

धान बालिमा गवारो लागेको कसरी थाहा पाउने?

गवारोको माउले पातको टुप्पोतर्फ तल्लो सतहमा अण्डा पार्दछ। अण्डाबाट लाभार्थि निस्की डाँठमा प्वाल पारेर प्रवेश गर्दछ र गुवो खादै तल वा माथि जान्छ। डाँठमा गवारोले पारेको प्वाल स्पष्ट देखिन्छ। शुरुको अवस्थामा गुवो तान्दा सजिलै फुत्त आउँछ, यो लक्षणलाई मृत गुवो भनिन्छ। पछिल्लो चरणमा गवारोले गुवो खाँदा सेतो वाला वा फोस्रो वाला देखिन्छ यसपछि गवारो सँगैको अर्को सरा वा गाँजमा प्रवेश गरी नोक्सान पुर्याउँदछ।

व्यवस्थापनका उपायहरू:

- धान काट्दा सकेसम्म जमिनको सतह छुने गरी काट्ने, बाँकी रहेको सम्पूर्ण ठुटा निकाली जलाईदिने अथवा ठुटा डुब्ने गरी एक हप्ता सम्म पानी जमाउने।
- धान रोप्ने बेलामा धानको बेर्नाको पातको टुप्पो ३ देखि ५ सेमी चुडेर नष्ट गर्ने।
- माकुरा, लामासिंगे फट्यांग्रा जस्ता मित्र जीवको संरक्षण गर्ने।
- प्रकाश पासोको माध्यमबाट बयस्क पुतलीलाई आकर्षण गरी मार्ने।
- धान खेतको आलीमा भटमास लगाउन।
- सकेसम्म पकेट क्षेत्रभरी एकैपटक धानको रोपाई गरिएमा गवारोबाट हुने नोक्सानी कम हुन्छ।
- हरेक वर्ष गवारोले नोक्सानी गर्ने ठाउँहरूमा प्रति इकाइ बिरुवाको संख्या बढाउँदा नोक्सानी घटाउन सकिन्छ।
- ट्राइकोग्रामा परजीवी कीरा ५०,०००—१,००,००० प्रति हेक्टरका दरले रोपाई गरेको ३—४ हप्ता पछि छाड्ने।
- व्यासिलस थुरिनजीयन्सिस (वी.टी.) ३ ग्राम प्रति लिटर पानीका दरले मिसाइ छर्ने।
- गवारोको धेरै प्रकोप (१०% भन्दा बढी) भएमा रासायनिक विषादी कार्ताप हाईड्रोक्लोराइड ४% वा क्लोरान्त्रानिलीप्रोल ०.४% वा फिप्रोनिल ०.३ जी.आर. दानादार विषादी २५ के.जी. प्रति हेक्टर वा क्लोरोपाइरीफस २०% ई सी २ मि.ली. प्रति लिटर पानी वा एसिफेट ७५% एस.पी. १ मि.ली. प्रति लिटर पानीका दरले प्रयोग गर्न सकिन्छ। दानादार विषादी प्रयोग गर्दा खेतमा ५ - ८ से.मी. पानी पाँच दिनसम्म कायम रहनु पर्दछ।

थप जानकारीको लागि:

०१०-५६०२९६

Website

Facebook

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, नुवाकोट